

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระแสร่ม มลาขารวม. กระแสร่มแห่งวรรณกรรม. สงขลา : โรงพิมพ์สงขลา, ๒๕๒๕.

กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์. “บุษาครุ ทาน ม.ถ.ปิ่น มาตากุล...ปฐนียบุคคล.” ใน ปิ่น มาตากุล
อนุสรณ์รำลึกถึง. หน้า ๑๖๕-๑๑๑๕. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง
จำกัด, ๒๕๑๕. (หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ฯพณฯ ศาสตราจารย์
ม.ถ.ปิ่น มาตากุล).

กัญญรัตน์ เวชชศาสตร์. “ฯพณฯ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาตากุล กับงานด้านอักษร
ศาสตร์.” ใน ปิ่น มาตากุล อนุสรณ์รำลึกถึง. หน้า ๑๒๕-๑๓๕. กรุงเทพฯ :
อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๑๕. (หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทาน
เพลิงศพ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ม.ถ.ปิ่น มาตากุล).

กุลลาบ มัลลิกะมาส. วรรณคดีวิจารณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, (ม.ป.ป.)

จิตรลดา สุวัตติกุล. วรรณกรรมไทยร่วมสมัย. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๖.

เจือ ตตะเวทิน. “กวีรัตนโกสินทร์ ฯพณฯ หม่อมหลวงปิ่น มาตากุล.” ใน ภาษาไทยนอกห้อง
เรียน เล่ม ๒. กรุงเทพฯ : สุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๑๕.

ฉวีวรรณ กินาวงศ์. การละครสำหรับครูประถม. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,
(ม.ป.ป.)

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. “วรรณกรรมของ ม.ถ.ปิ่น มาตากุล.” ใน หม่อมหลวงปิ่น มาตากุล
อนุสรณ์ ๗ รอบ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๐. หน้า ๒๔๓-๒๕๔. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, ๒๕๓๐. (คณะกรรมการจัดงานฉลอง ม.ถ.ปิ่น มาตากุล มีอายุครบ ๗ รอบ
พ.ศ. ๒๕๓๐ กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์เป็นที่ระลึก).

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๒๔.

เด่นดวง พุ่มศิริ. ทางสู่ละคร. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์, ๒๕๒๗.

เด่นดวง พุ่มศิริ. ศิลปการละครทางปฏิบัติ ตอน การวิเคราะห์บทละคร. กรุงเทพฯ : แผนกบริการ
นักศึกษา สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชญ บุญญาวิศว. "วิญญาณครูในกวีนิพนธ์ของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล." ใน ศาสตราจารย์
หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านเป็นครู...ปุษนิยบุคคล. หน้า ๑๕๓-๒๐๓. อรุณา :
สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๓๕.

ัญญา สังขพันธานนท์. วรรณกรรมวิจารณ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นาค, ๒๕๓๕.

ธีระพร อูวรรณ. "แล้วเราจะสร้างเสริมจริยธรรมกับคนวัยใด." ใน วารสารครูศาสตร์.
๔ (เมษายน-มิถุนายน ๒๕๒๖) : หน้า ๒.

นวลผอง เสวตเวช. "ห้องเที่ยวไปกับ นีราศเที่ยวเที่ยวท่องกับน้องแก้ว ของ ๔พณฯ ศาสตราจารย์
ม.ล.ปิ่น มาลากุล." ใน ปิ่น มาลากุล อhurstรำลึกถึง. หน้า ๑๓๗-๑๕๔.
กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๓๕. (หนังสือที่ระลึกในงาน
พระราชทานเพลิงศพ ๔พณฯ ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล).

นันทา ชุนภักดี. "ห้องสมุดเสียงแห่งแรกของไทย." ใน ปิ่น มาลากุล อhurstรำลึกถึง.
หน้า ๑๑๕-๑๒๔. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๓๕.
(หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ๔พณฯ ศาสตราจารย์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล).

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. แนวทางการศึกษาวิชาวรรณคดี. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์,
๒๕๑๘.

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. วิเคราะห์สรรพนามไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

ประทีป เหมือนนิล. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ : เจริญวิทย์การพิมพ์,
๒๕๒๓.

ปรีชญากุญชร. เรื่องสั้นอังกฤษและอเมริกัน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๗.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. กรุงรัตนโกสินทร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๒๕.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์ร้อยเรื่อง (แต่งระหว่าง ๒๔๖๐-๒๕๐๕). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภา, ๒๕๐๕.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. นิราศร่อนรอนแรมไปรอบโลก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๗.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. นิราศลี้พลิวไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๒๕.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. นิราศเดี่ยวเที่ยวท่องกับน้องแก้ว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๐๕.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. “บทละครพูดชุดเล็กของ ป.ม. เรื่อง ดินแดนของพระพุทธองค์.” ใน ปิ่น
มาลากุล อนุสรณ์รำลึกถึง. หน้า ๕๕-๖๖. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง
จำกัด, ๒๕๓๕. (หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ม.ล.
ปิ่น มาลากุล).

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. บทละครพูดเล่มใหม่. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, ๒๕๑๘.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. บทละครพูดสิบเรื่อง. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, ๒๕๑๒.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. บทละครเรื่อง ตามเกลอ ทวาทศทาน หงส์ทอง. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์,
๒๕๑๓.

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. บทละครเรื่อง อันความกรุณาปรานี ธิดาหงส์แห่งดุสิตธานี มนุสโสติ.
กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, ๒๕๑๖.

ปิ่น มาลากุล, ม.ถ. บทละครวิทยุศึกษาสิบเรื่อง. กรุงเทพฯ : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, ๒๕๑๒.

ปิ่น มาลากุล, ม.ถ. หัวใจทอง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, ๒๕๓๕.

ปิ่น มาลากุล, ม.ถ. "อัตชีวประวัติของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล." ใน อนุสรณ์งานพระราชทาน
เพลิงศพ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๕.

พงษ์จันทร์ คล้ายสุบรรณ. "บทวิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องหัวใจทอง : หัวใจของครู." ใน
ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านเป็นครู... ปุชณียบุคคล. หน้า ๒๐๕-๒๒๖.
อยุธยา : สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๓๕.

พรรณงาม เข้มบุญเรือง. การอำนวยการประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ถ.ปิ่น มาลากุล.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, ๒๕๒๔.

พรรณงาม เข้มบุญเรือง และพันทิพา สุทธิลักษณ์. "ชีวประวัติของ ๔พ่อ๔ หม่อมหลวงปิ่น
มาลากุล." ใน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อนุสรณ์ ๗ รอบ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๐.
หน้า ๕-๒๐. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๐. (คณะกรรมการจัดงานฉลอง ม.ถ.
ปิ่น มาลากุล มีอายุครบ ๗ รอบ พ.ศ. ๒๕๓๐ กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์เป็นที่ระลึก).

มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์. "หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล : มาลาการ ปฏิภาณกวี." ใน ปิ่น มาลากุล
อนุสรณ์รำลึกถึง. หน้า ๑๕๕-๑๖๒. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์
พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๓๕. (หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ๔พ่อ๔
ศาสตราจารย์ ม.ถ.ปิ่น มาลากุล).

ยศ พันธธรรม. ก้าวแรกแห่งความสำเริง ม.ถ.ปิ่น มาลากุล. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๓๘.

วิจิตรมาตรา, ชุน. (สง่า กาญจนาคพันธุ์). ล้านวนไทย. กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-
ญี่ปุ่น, ๒๕๓๘.

วิภา กงกะนันทน์, ศาสตราจารย์ ดร. สัมภาษณ์, ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒.

วิมลศรี อุปรมย์. นาฏกรรมและการละคร หลักการบริหารและจัดการแสดง. กรุงเทพฯ : เจริญผล, ๒๕๒๔.

ศิลปากร, กรม. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล. กรุงเทพฯ : เปเปอร์ ฮิลล์ กราฟฟิกส์, ๒๕๓๕.
(อนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ม.ถ.ปิ่น มาลากุล).

ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. ปิ่น มาลากุล อนุสรณ์รำลึกถึง. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด, ๒๕๓๕. (หนังสือที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ม.ถ.ปิ่น มาลากุล).

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อนุสรณ์ ๗ รอบ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๓๐. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฑาสภา, ๒๕๓๐. (คณะกรรมการจัดงานฉลอง ม.ถ.ปิ่น มาลากุล มีอายุครบ ๗ รอบ พ.ศ. ๒๕๓๐ กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์เป็นที่ระลึก).

สคส หันรุมโกมล. ศิลปะของการแสดง (ละครสมัยใหม่). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

สภาสถาบันราชภัฏ, สำนักงาน. ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ท่านเป็นครู...ปวงนิยบุคคล. อุดรฯ : สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, ๒๕๓๕.

สายสิงห์ ศิริบุตร, คุณหญิง ม.ร.ว. ตัมภานันท์, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒.

สุจิตรา ศิริโป้ และอัมพร สุขเกษม. “งานเผยแพร่งานพระเกียรติคุณพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.” ใน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล กับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า ๗๗-๘๔. (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๕).

สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบุณย์. “วรรณคดีวิเคราะห์.” กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๕.

สุปาวี มณฑานุช. เรื่องต้นแนวคิดลักษณะของไทย พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๓๐ วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๑.

เสาวนิตย์ ยโสธร และศิริพงษ์ มุกด์มณี. “ทอวชิราวุธานุสรณ์.” ใน ๕๐ ปี ฯพณฯ ม.ถ.ปิ่น
มาลากุล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพฯ, ม.ป.ป. (โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาจัด
พิมพ์).

อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, ๒๕๓๕.

อัมพร มีสุข. “วิทยุศึกษา.” ใน หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อนุสรณ์ ๗ รอบ ๒๔ ตุลาคม
๒๕๓๐. หน้า ๘๐-๘๘. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๓๐. (คณะกรรมการจัดงาน
ฉลอง ม.ถ.ปิ่น มาลากุล มีอายุครบ ๗ รอบ พ.ศ. ๒๕๓๐ กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์
เป็นที่ระลึก).

ภาษาอังกฤษ

Danzinger, Marlies K. and Johnson, W. Stacy. *An Introduction to Literary Criticism*.
Boston : D.C. Heath and Company, 1961.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กอบกุล อิงคุทานนท์. ละครเวทีสมัยใหม่ ยุคแรกเริ่ม-รัชกาลที่ ๘. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จรจัด,
(ม.ป.ป.)

กุหลาบ มัดถิกะมาศ. ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๑. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, ๒๕๒๘.

กุหลาบ มัดถิกะมาศ. วรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๑๘.

จตุพร มีตกุล. การศึกษาเชิงวิเคราะห์บทละครนอกพระนิพนธ์ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวง
ภูวเนตรนรินทรฤทธิ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

เด่นดวง พุ่มศิริ. ศิลปะการละครทางปฏิบัติ ตอนแนวการศึกษาบทละคร. พิมพ์ครั้งที่ ๔.
นครปฐม : แผนกบริการกลาง สำนักงานอธิการบดี พระราชวังสนามจันทร์, ๒๕๒๕.

ทรงศักดิ์ ปรารงค์วัฒนกุล. การละครไทย. กรุงเทพฯ : อมรรการพิมพ์, (ม.ป.ป.)

นาธิกา มงคลคำนวนเขตต์. เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิดระหว่าง พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๔๘๔.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

บาทัน อิ่มตำราญ. นวนิยายไทยระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๐๖ : การวิเคราะห์แนวคิด.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

บุญศิริ ภิญาภินันท์. การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายของ ก. สุรางคนางค์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๗.

เบญจมาศ พลอินทร์ และเศรษฐ พลอินทร์. วรรณคดีการละคร. กรุงเทพฯ : พีระพัสณา, ๒๕๒๔.

ปริญญา ดุทธิเจิญ. การศึกษาเชิงวิเคราะห์งานเขียนของนิมิตร ภูนิถาวร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๖.

ปิยลักษณ์ เสียงก้อน. การศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของศรีวิรัตน์ สถาปนวัฒน์. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๘.

พดุงษา เนียมรักษา. การใช้ภาษาในวรรณกรรมของคอกไม้สด. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๒.

เพ็ญแข วิจารณ์สุนทร. การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายขนาดสั้นของไม้เมืองเดิม. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์,
๒๕๒๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. ภาษิต คำพังเพย ตำนวนไทย. พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์,
๒๕๓๕.

สมพร มั่นตะตูล. วรรณกรรมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : พีระพัสณา, ๒๕๒๕.

ศุภารัตน์ เสรีวัฒน์. วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. ๒๕๓๕.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐.

ศุภันธา ไตรรงค์. วรรณคดีการละคร. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๖.

ศุภรณี วราทร. ประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ ๕ ถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๕.

ศุภนมาถ์ นิ่มเนติพันธ์. การละครไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๒.

ศุภรณี อุดมผล. วรรณกรรมการแสดงของไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประกายพรึก, (ม.ป.ป.)

ภาษาอังกฤษ

Robert Edgar V. *Writing Theme about Literature*. New York : Prentice-Hall International, Inc., 1988.

Bixby, C.W.E. *A Critical Introduction to the Twentieth Century Drama Vol. II*. Cambridge : Cambridge University Press, 1984.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

เรื่องย่อบทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

๑. กรุงรัตนโกสินทร์

เรื่องกรุงรัตนโกสินทร์เป็นบทละครพูดองค์เดียว แต่งขึ้นเพื่อร่วมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๕ ลงพิมพ์ในวารสาร ๒ ฉบับ (วารสารฐานธรรมและมานวสาร) ของพระราชทานทูตเกล้าฯ ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ๒๐ เล่ม และส่งให้ห้องสมุดทั่วประเทศ ๒,๐๐๐ แห่ง จำนวนที่จัดพิมพ์ทั้งสิ้น ๒๐,๐๐๐ เล่ม เรื่องนี้คัดแปลงจากบทละครวิทยุศึกษาเรื่องเที่ยวกรุงเทพฯ

เนื้อเรื่องย่อ ใหญ่และเล็กเห็นพ่อคูแค้นที่อยู่จิงรบเร้าให้พาไปเที่ยว แต่เมื่อรู้ว่าเป็นแดนที่กรุงเทพฯ ก็หมดสนุก พ่อให้ใหญ่และเล็กมาดูแลพื้นที่ที่เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ ซึ่งมีสภาพบ้านเมืองแตกต่างจากกรุงเทพฯ ในสมัยปัจจุบันมาก เด็ก ๆ สนุกและได้รับความรู้จากการดูแลที่เป็นอย่างมาก

๒. ข่าวลือ

บทละครเรื่องข่าวลือส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา เมื่อวันที่เสาร์ที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๑

เนื้อเรื่องย่อ ทนายความชื่อสุนทรได้นัดกับลูกความไว้ ในขณะที่เขารอเวลานัดได้เคลิ้มหลับและฝันไป ในฝันนั้นมีว่า ลูกความคนหนึ่งของสุนทรนำหนังสือพิมพ์ซึ่งทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้าเอาไว้มาให้ สุนทรตั้งใจที่จะเล่นพนันม้าตามผลการแข่งม้าที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ แต่เมื่ออ่านพบว่าคนเสียชีวิตจึงตกใจตื่นขึ้น

๓. ความเมตตาการุณย์แก่อนุโลก

เนื่องด้วยสภาพอากาศไทยมีโครงการสร้างอาคารคัดยกรรม แต่ยังหาเงินทุนค่าก่อสร้างอยู่ นายแพทย์เจดีย์ วัชรพุกก์ ผู้เคยทำการผ่าตัดหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ขอให้แต่งบทละครสำหรับแสดงทางวิทยุโทรทัศน์เพื่อช่วยหาเงินสมทบทุนนั้น ท่านแต่งเสร็จเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ.

๒๕๑๔ และขอร้องให้คุณมนตรี ตราโมท ช่วยประพันธ์เพลงให้ด้วย แต่ต้องรอต่อมานอีก ๒ ปี ละครเรื่องนี้จึงได้แสดงทางวิทยุโทรทัศน์ช่อง ๗ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ คณะกรรมการจัดหาทุนเพื่อจัดแสดงละครเรื่องนี้เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ. ๒๕๑๖ ของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ สถานาธิกาแห่งประเทศไทย แต่เนื่องจากบทที่มีอยู่จัดแสดงยาก จึงได้รับการแก้ไขเล็กน้อย ใช้ภาพยนตร์ข่าวสมเด็จพระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินมายังสถานศึกษาแทนบทตอนต้นของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่การพิมพ์ครั้งนี้พิมพ์ตามต้นฉบับเดิม

เนื้อเรื่องย่อ นายแพทย์คนหนึ่งของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ต้องผ่าตัดคนไข้ยากจนรายหนึ่ง แต่ขาดแคลนเครื่องมือทางการแพทย์ที่ตีพร้อม นายแพทย์ได้ใช้ความพยายามอย่างสุดความสามารถจนผ่าตัดเป็นผลสำเร็จ

๔. งานฉลอง ๒๕ ศตวรรษของพุทธศาสนาที่อินเดีย

บทละครเรื่องนี้ส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

เนื้อเรื่องย่อ อัมพรมีโอกาสได้ไปร่วมงานฉลอง ๒๕ ศตวรรษของพุทธศาสนาที่อินเดีย โดยอินเดียจัดงานฉลองก่อนประเทศไทย ๑ ปี เพราะนับปีพุทธศักราชต่างกับประเทศไทย โดยทางอินเดียกำหนดให้จัดงานขึ้นในเดือนพฤศจิกายน เพราะอยู่ในระหว่างที่ UNESCO จัดให้มีการประชุมใหญ่ที่อินเดียซึ่งมีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมาประชุมกัน จึงเป็นการเผยแพร่พุทธศาสนาไปด้วย อัมพรได้เข้าชมพิธีเปิดงานฉลอง ๒๕ ศตวรรษของพุทธศาสนา และได้เข้าฟังการประชุม Symposium ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานด้วย

๕. เงินหาย

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งบทละครเรื่องนี้ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ ยังไม่ได้จัดแสดงทางวิทยุกระจายเสียง วิทยาลัยททบ. ๕ ก็ได้จัดเข้ารายการบริการเสียงสำหรับคืนภาคปลาย พ.ศ. ๒๕๑๑-๒๕๑๔ เลขรายการ ๒๔๕

เนื้อเรื่องย่อ พงษ์และหมอลต้องการขอเช่าห้องพักของโรงแรมแห่งหนึ่งในต่างจังหวัด แต่ไม่มีห้องว่าง เหลืออยู่เพียงห้องเดียวที่คนเช่ายังไม่มา พงษ์และหมอลจึงขอพักห้องนั้นโดยตกลงกับเจ้าของโรงแรมว่าจะขอพักเพียงคืนเดียว และหากเจ้าของห้องมาเขาทั้งสองจะย้ายออก เมื่อสุชาติเจ้าของห้องมาถึง เขาได้แสดงตัวว่ารู้จักกับพงษ์แต่พงษ์จำไม่ได้ สุชาติได้ให้พงษ์และหมอลพักอยู่

ช่วยกันกับเขา ทั้งตามคนคดกลางที่จะหารค่าเช่าห้อง โดยสุชาติอาสาคำนวณจำนวนเงินและเป็นผู้ไปจ่ายเงิน เจ้าของโรงแรมคดค่าเช่าห้องให้ คนทั้งสามจึงแบ่งเงินส่วนที่เหลือกัน แต่หารไม่ลงตัว จึงเก็บเงินส่วนที่เกินไว้ในถ้วยแก้วเพื่อให้เด็กทำความสะอาด ขณะที่สุชาติไม่อยู่ พงษ์และหมอได้คำนวณเงินที่จ่ายไปอีกครั้งพบว่าเงินหายไป ๑ บาท จึงสงสัยว่าสุชาติใช้กลโกงชักยอกเงินไป แต่ไม่ทันที่จะได้สืบหาความจริงก็มีเหตุให้คนทั้งสองต้องรีบออกจากห้องพักไป ก่อนออกไปพงษ์ได้วางเงินไว้ให้เด็กทำความสะอาดเพิ่มอีก และแจ้งกับเจ้าของโรงแรมว่าเงินหายตามบาทและขโมยยังอยู่ในห้อง เจ้าของโรงแรม สุชาติ และผู้เข้าพักบางคนได้ไปดูในห้องที่เกิดเหตุ เจ้าของโรงแรมสงสัยผู้หญิงคนหนึ่งที่ยืนอยู่ในห้องก่อนที่คนอื่น ๆ จะไปถึง แต่เด็กทำความสะอาดบอกว่าเงินไม่ได้หายไปไหนเพราะเห็นวางอยู่ที่ถ้วยแก้วในห้องครบ ๑ บาท

๖. เงินหายตามบาท

ชุมนุมละครของกรุงศรภานได้ขออนุญาตนำบทละครเรื่องเงินหายที่เคยแต่งเป็นบทละครวิทยุเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาจัดแสดงบนเวทีในงานวันครู เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๖ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จึงได้แก้บทให้ คือแก้จากการเป็นบทละครวิทยุมาเป็นบทละครสำหรับแสดงบนเวทีและยังเพิ่มตัวละครจาก ๖ ตัว เป็น ๑๑ ตัว เพราะกรุงศรภานมีสมาชิกจำนวนมาก และผู้ที่จะต้องแสดงเป็นตัวละครได้ก็ยังมีมาก เมื่อได้แก้ไขบทเดิมไปมากเช่นนี้ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จึงเห็นควรเปลี่ยนชื่อเรื่องจาก “เงินหาย” ให้ยาวขึ้นเป็น “เงินหายตามบาท”

เนื้อเรื่องย่อ เหมือนกับเรื่องเงินหาย

๑. โจโจไม่เลี้ยว

บทละครเรื่องนี้แต่งขึ้นเมื่อ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ เพื่อใช้เป็นโจทย์คำนวณทางคณิตศาสตร์สำหรับผู้ที่ชอบและสนใจวิชาคณิตศาสตร์ หรือกรรมการสอบโต้อาจนำไปออกเป็นข้อสอบได้

เนื้อเรื่องย่อ นักเรียนโรงเรียนหญิงคือ โจโจและระรวยได้พัวพันกับนักเรียนโรงเรียนชาย คือ ทิระและมานพเกี่ยวกับผลตอบประ โยคเครีชมอุดมศึกษาว่า หากโรงเรียนใดมีจำนวนเปอร์เซ็นต์ของผู้ที่ตอบได้น้อยกว่า ฝ่ายนั้นจะต้องเลี้ยงอาหาร เมื่อนักเรียนชายคำนวณผลตอบออกมาปรากฏว่าฝ่ายชายชนะ แต่ระรวยเห็นว่าคิดคำนวณไม่ถูกต้องและเสนอวิธีคิดที่ถูกให้ ระรวยได้แสดงความมั่นใจ

กับใตไถว่าฝ่ายหญิงต้องชนะแน่นอน ผู้แต่งไม่ได้เฉลยคำตอบของโจทย์นี้ไว้ เพราะต้องการให้ผู้ชมหรือผู้อ่านคิดเอง

๘. กิมเขนของพระพุทธรองค์

อาจารย์ของวิทยาลัยทับแก้วแห่งมหาวิทยาลัยศิลปากรแสดงบันทึกเสียงสำหรับ “บริการเสียง” ของห้องสมุดเสียงในมหาวิทยาลัย เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๑

เนื้อเรื่องย่อ วิชาซึ่งเป็นอาจารย์ของวิทยาลัยทับแก้วได้ขอให้เค่นควงเล่าประสบการณ์เมื่อครั้งเดินทางไปร่วมงานฉลอง ๒๕ ศตวรรษของพุทธศาสนาที่อินเดียให้ฟัง เหตุการณ์ที่ประเทศอินเดียมีเนื้อหาเช่นเดียวกับบทละครเรื่องงานฉลอง ๒๕ ศตวรรษของพุทธศาสนาที่อินเดีย

๘. เทพธิดาธวัช

บทละครเรื่องนี้แต่งขึ้นเพื่อให้นักเรียนรุ่นแรกของโรงเรียนประถมสาธิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาแสดงในงานเปิดโรงเรียนของตนเอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๕ ที่จริงโรงเรียนรับนักเรียนตั้งแต่ต้นภาคเรียน แต่รอการเปิดเป็นทางการไปจนถึงวันชาติ นักเรียนได้แสดงละครเรื่องนี้ที่เวทีกลางแจ้ง แต่บังเอิญฝนกำลังจะตกและเริ่มลงเม็ดบ้างแล้วเมื่อเปิดฉาก ครูผู้กำกับการแสดงจึงตัดออกเทียบบางตอนเพื่อเป็นการแสดงอย่างรวบรัด

เนื้อเรื่องย่อ คำนิงและจิดหลงเข้าไปในป่าหถึงโรงเรียนเพราะวิ่งตามว่าวที่จิดทำหลุดลอยไป เด็กทั้งสองได้พบกับเทพธิดาหลายองค์ เหล่าเทพธิดากล่าวหาเด็กทั้งสองว่าเป็นผู้บุกรุกและจะจับตัวไปให้พระราชินีลงโทษ คำนิงและจิดฮ้อนวอนให้เทพธิดาปล่อยตัวไปแต่ไม่เป็นผล จนเมื่อพระราชินีเสด็จมาถึงเพื่อตัดตีความ จิดขอร้องให้ปล่อยคำนิงไปโดยคนยอมรับโทษเป็นสองเท่า เพราะคำนิงมีหน้าที่ต้องทำในวันรุ่งขึ้น ราชนิเห็นว่าเด็กทั้งสองมีจิตใจดีและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่จึงได้ปล่อยตัวไป

๑๐. เที่ยวกรุงเทพฯ

เนื่องจากใน พ.ศ. ๒๕๐๕ มีงานฉลองครบ ๑๐๐ ปี ของวันประสูติสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำมกราชานุกาพ เพื่อรำลึกถึงบุคคลสำคัญของโลกในทางการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมตามหลักของยูเนสโก มีคณะกรรมการจัดงานและแบ่งงานให้หน่วยต่าง ๆ ไปจัดทำ

กำหนดงานในวันที่ ๒๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้ใช้เวลาว่างแต่งบทวิทยุ
 พิธีกรรมสำหรับสถานีวิทยุศึกษาขึ้นเรื่องหนึ่ง แต่งเสร็จเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ใช้
 ชื่อเรื่องว่า "เที่ยวกรุงเทพฯ" แต่ไม่ได้ใช้เพราะมีรายการวิทยุที่ติดมากเดิมอยู่แล้ว ในเรื่องเที่ยวกรุงเทพฯ
 หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ใช้แผนที่ที่เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕ เป็นหลักวิชา ต่อมาในปี พ.ศ.
 ๒๕๑๐ ซึ่งนับเป็นปีที่ ๑๐๐ ตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราช
 สมบัติ พระองค์ได้มีพระบรมราชโองการ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานแผนที่เขียน
 แผนที่นั้นขึ้น หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ตำนึกในพระมหากรุณาธิคุณที่ได้ทรงมีต่อชาติบ้านเมือง จึง
 ดดลงพิมพ์เรื่อง "เที่ยวกรุงเทพฯ" เพื่อเฉลิมพระเกียรติ

เนื้อเรื่องย่อ เหมือนกับเรื่องกรุงรัตนโกสินทร์ แต่เปลี่ยนชื่อเรียกกรุงเทพฯ เป็นกรุง
 รัตนโกสินทร์

๑๑. ประสบการณ์กลางมหาสมุทร

บทละครเรื่องนี้ส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๘

เนื้อเรื่องย่อ ในคืนหนึ่งกลางมหาสมุทรอันดามัน หม่อมหลวงปิ่น ได้โดยสารเรือควีนแมรี
 ร่วมกับคณะเดินทางที่ไปด้วยกัน และเรือนี้ต้องถ่นออกนอกเส้นทางเพื่อนำหมอบไปช่วยเหลือ
 กะลาสีของเรือพาณิชย์ลำหนึ่งซึ่งได้รับบาดเจ็บเนื่องจากเรือถูกพายุใหญ่ ผู้โดยสารในเรือควีนแมรี
 ส่วนใหญ่รวมถึงกลุ่มของหม่อมหลวงปิ่นได้ออกมาสู่สถานการณ์โดยตลอด และในที่สุดก็สามารถ
 ช่วยผู้บาดเจ็บได้เป็นผลสำเร็จ

๑๒. ไปสวนดุมพินี

บทละครเรื่องนี้แต่งขึ้นเพื่อส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันที่ ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ.
 ๒๕๑๐

เนื้อเรื่องย่อ ครอบครัวของพงษ์เดินทางไปที่สวนดุมพินี ประเทศเนปาล โดยผ่านทาง
 ประเทศอินเดีย การเดินทางค่อนข้างลำบากและที่พักรับไม่สะดวกสบาย แต่ทุกคนก็พอใจและสุขใจที่
 ได้เดินทางมายังสถานที่สำคัญแห่งนี้

๑๓. พวงมาลัย

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งบทละครเรื่องนี้ขึ้นเพื่อใช้เล่นละครในงานเปิดชุมนุมละคร และคนตรีของครุฑภาที่ดั่งขึ้นใหม่ เมื่อวันที่ ๑๑ ถึงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ โดยได้รับการขอร้องจากเพื่อนฝูงให้แต่งขึ้นเพื่อใช้แสดงเป็นเรื่องที่ต่อจากเรื่องเห็นแก่ลูก พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะพิเศษของเรื่องนี้คือ แต่งขึ้นสำหรับโอกาสพิเศษ ข้อความในเรื่องจึงพันพันอยู่กับเรื่องของวันนั้น มีตัวละครในเรื่องเป็นผู้ที่มาดูการแสดงละครพระราชนิพนธ์เรื่องเห็นแก่ลูก เป็นบทละครที่กล่าวถึงบทละครอีกเรื่องหนึ่ง สถานที่ในเรื่อง คือ ร้านขายอาหาร สมมติว่าอยู่ที่เชิงสะพานพุทธยอดฟ้าใกล้ ๆ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และศึกษามัคคชาจารย์นั่นเอง (ในปี พ.ศ. ๒๔๕๓ ครุฑภายังอยู่ที่ศึกษามัคคชาจารย์ ในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย) บทละครแบบนี้ดำเนินไปแสดงในโอกาสอื่น รทก็จะจัดจางลงไปบ้าง

เนื้อเรื่องย่อ กุหลาบทำงานในร้านขายอาหารแห่งหนึ่ง มีความกตัญญูใจและเริ่มคิดสั้น เพราะไม่มีเงินไปใช้หนี้ พอดีกับที่จรูญพาเกษมซึ่งได้รับมอบหมายให้ถือเงินหลวงไปต่างจังหวัดเข้ามาในร้าน จรูญวางแผนจะขโมยเงินจากเกษม โดยให้กุหลาบแอบเอาชานอนหลับใส่ในเหล้า กุหลาบยอมร่วมมือกับจรูญเพราะต้องการเงิน เมื่อกุหลาบและเกษมมีโอกาสดูกันตามลำพัง กุหลาบจึงรู้ว่าเกษมคือพี่ชายของตน แต่เกษมจำกุหลาบไม่ได้ เพราะกุหลาบหนีจากบ้านต่างจังหวัดมาอยู่กรุงเทพฯ เป็นเวลานานแล้ว และเปลี่ยนชื่อจากพวงมาลัยเป็นกุหลาบ กุหลาบช่วยให้เกษมหนีไปได้โดยปลอดภัย ส่วนคนวิ่งเดลิคไปทางแม่น้ำด้วยความเสียใจ เมื่อครูที่ทนอาหารอยู่ในร้านเห็นเหตุการณ์จึงวิ่งตามออกไป

๑๔. เมื่อรักจริง

บทละครเรื่องนี้เป็นบทละครเรื่องที่ ๑๔ ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งต่อจากเรื่อง ประชวรกรรม์กลางมหาสมุทร

เนื้อเรื่องย่อ นิอุบลและอกินันท์ได้ไปเยี่ยมช่อมมาลีที่บ้านพักครูในคืนแรกที่ช่อมมาลีย้ายไป เพื่อนครูทั้งสองได้แต่ให้ช่อมมาลีฟังว่าบ้านที่ช่อมมาลีพักอยู่นี้ ครูแม่บ้านชื่อม้วนเคยเห็นผิมาแล้ว ในขณะที่ช่อมมาลีนั่งอยู่คนเดียวปรากฏว่าแม่ม้วนได้มาดักเตือนช่อมมาลีเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวต่อสามี ภายหลังช่อมมาลิตราบจากเพื่อนครูทั้งสองว่าแม่ม้วนได้เสียชีวิตไปเมื่อ ๒ ปีก่อน

๑๕. ยังเป็นรอง

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งบทละครเรื่องนี้ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๖ เพื่อส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน ต่อมาโรงเรียนสตรีวัดระฆังได้นำไปแสดงเมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๖ หลังจากนั้นโรงเรียนหลายโรงเรียนได้จัดแสดงทั้งบนเวทีและทางวิทยุกระจายเสียง และนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยาได้แสดงทางวิทยุโทรทัศน์ช่อง ๔ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๒

เนื้อเรื่องย่อ ในงานแสดงของนักเรียนโรงเรียนสตรีแห่งหนึ่ง อัญชลีได้รับเลือกให้รำเป็นตัวบุษบา แต่อัญชลีถูกครูตงโทษไม่ให้แสดงเพราะขัดคำสั่งครูโดยแอบแหวกม่านดูว่าข้าหลวงภาคมาชมการแสดงหรือไม่ ครูให้มาลีซึ่งซุ่มเป็นตัวสำรองได้แสดงแทน เพื่อน ๆ ต่างตำหนิมาลีที่ไม่ช่วยพูดขอร้องครู จากนั้นมาลีได้ปิ่นเกล้าเพื่อหยิบของบนชั้นแต่พลัดตกลงมา มาลีบอกครูว่าเท้าแพลงรำไม่ได้ ครูจึงให้อัญชลีแสดงตามเดิม เมื่อนักแสดงทุกคนออกไปแสดงแล้ว มาลีได้บอกความจริงกับภารโรงหญิงว่าตนแกล้งเท้าเจ็บเพื่อให้อัญชลีได้แสดงเพราะอัญชลีรำสวยกว่า และหากท่านข้าหลวงภาคเลือกให้อัญชลีไปแสดงที่กรุงเทพฯ โรงเรียนก็จะได้ชื่อเสียง

๑๖. ยาม่า

เรื่องยาม่าเป็นบทละครที่แต่งขึ้นเพื่อส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๘

เนื้อเรื่องย่อ เมื่อครั้งที่หม่อมหลวงปิ่นเดินทางไปเมืองถาปาช ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศโบลิเวียและเป็นเมืองที่สูงที่สุดในโลก ขณะเดินทางของหม่อมหลวงปิ่นได้วางแผนที่จะเที่ยวสถานที่สำคัญต่าง ๆ และดูโรงเรียนด้วย แต่วันรุ่งขึ้นคุณอ้อมซึ่งเป็นหนึ่งในคณะเดินทางไม่สบายมาก หม่อมหลวงปิ่นจึงตามหมอมามาตรวจทุกคน และพบว่าความดันไม่ปกติ เพราะอยู่ในภูมิประเทศที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลมาก ในวันต่อมาทุกคนอาการดีขึ้นจึงออกเดินทางเที่ยวชมภูมิประเทศ ได้เห็นวิถีชีวิตชาวเมือง และตัวยาม่าจำนวนมาก แต่อยู่ได้ไม่นานก็ต้องรีบกลับเพราะคุณอ้อมเกิดไม่สบายขึ้นมาอีก

๑๗. ต้องแก่งแม่ปิง

เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๐๑ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล มีโอกาสได้ไป ค.ศ.ร.ต้องแก่งแม่ปิง (ค.ศ.ร. ย่อมาจาก เส้นทางเพื่อการศึกษาาระหว่างปีดภาคฤดูร้อน) โดยครูตงเป็นผู้จัด

หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งบทละครเรื่องนี้ในระหว่างต้องจำนำเพื่อใช้แสดงในวันที่ ๑๓ เมษายน ซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่จะ ได้หักแรมบนหาดแม่ปิง แต่ไม่มีโอกาสได้แสดงเพราะเกิดปัญหาขึ้นระหว่างการล่องแพ ทำให้การเดินทางไม่เป็นไปตามเป้าหมาย หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล จึงได้นำบทละครมาพิมพ์ขึ้นภายหลังเพื่ออ่านกันเล่นสนุก ๆ และโรงเรียนสตรีวิมลในท่ายาโยได้นำไปจัดแสดงที่จังหวัดเชียงใหม่

เนื้อเรื่องย่อ วิกากำลังสนทนากับศาสตราจารย์ทางจิตศาสตร์คนหนึ่งในห้องทดลองที่กรุงเทพฯ ส่วนนายเอกคู่มั้นของวิกาได้เดินทางไปท่องเที่ยวแม่ปิงกับคณะของครูสุภา รวมทั้งอุไรวรรณคู่มั้นของศาสตราจารย์ด้วย วิกาเกิดร้อนใจที่คู่มั้นเจิบหายไป ไม่ส่งข่าวคราวให้ทราบ จึงขอให้ศาสตราจารย์ส่งกระแฉัดไปดูว่านายเอกกำลังทำอะไรอยู่ ศาสตราจารย์ดูจากถูกแก้วเห็น ว่านายเอกกำลังคุยอยู่กับผู้หญิงคนหนึ่งอย่างสนิทสนม และผู้หญิงคนนั้นก็คืออุไรวรรณคู่มั้นของศาสตราจารย์นั่นเอง

๑๘. ตามมากกว่าห้า

บทละครเรื่องนี้เดิมแต่งสำหรับการแสดงทางวิทยุกระจายเสียง แต่เป็นบทละครสำหรับแสดงบนเวทีภายหลัง เรื่องตามมากกว่าห้าเป็นบทละครเรื่องที่ ๑๕ ที่แต่งขึ้นต่อจากการแต่งบทละครเรื่องเมื่อรักจริง ในเวลาต่อมาหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ได้แต่งบทละครเรื่องตามมากกว่าห้าคำโคลงไว้ด้วย โดยมีเนื้อเรื่องเหมือนกับเรื่องตามมากกว่าห้า แต่เปลี่ยนชื่อตัวละครในเรื่อง

เนื้อเรื่องย่อ นายพิศพยายามจะพิสูจน์ให้ภรรยาเห็นว่าเด็กอายุ ๕ ขวบ ยังไม่รู้จักค่าของเงิน โดยให้ลูกชายอายุ ๖ ขวบ และลูกสาวอายุ ๕ ขวบ เลือกระหว่างธนบัตรใบละ ๕ บาท ๑ ใบ กับธนบัตรใบละ ๑ บาท ๓ ใบ ครั้งแรกลูกสาวเลือกธนบัตรใบละ ๑ บาท ๓ ใบ พ่อได้พิสูจน์อีก ๒ ครั้ง โดยไม่ให้ลูกชายเลือกด้วย ปรากฏว่าลูกสาวเลือกธนบัตรใบละ ๑ บาท ๓ ใบทุกครั้ง เมื่อพี่ชายอธิบายให้น้องสาวฟังว่าธนบัตรใบละ ๕ บาท มีค่ามากกว่าธนบัตรใบละ ๑ บาท ๓ ใบ น้องสาวได้ตอบพี่ชายว่า พี่ชายได้เพียง ๕ บาท แต่คนได้ถึง ๘ บาทแล้ว

๑๙. ตามเกดอ

เรื่องตามเกดอเป็นบทละครชุด ๒ องก์ แต่งชุดเกล้าๆ ถวายสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์เป็นที่ระลึกในวันนั้น บทละครเรื่องนี้ได้เคยนำไปจัดแสดง ณ หอวชิราวุธานุสรณ์ด้วย

เนื้อเรื่องย่อ ขาบเป็นนายอำเภออยู่ในอำเภอหนึ่งซึ่งอยู่ห่างไกลพระนคร ได้ร่วมหารือกับน้องสาวและเพื่อนชื่อเสวตซึ่งเป็นผู้จัดการธนาคารสาขาในอำเภอนี้ในเรื่องที่เกี่ยวกับปัญหาการศึกษาของประเทศ ทั้งสามร่วมกันคิดวางโครงการเพื่อหาทางแก้ปัญหาในระบบการศึกษา ทั้งในด้านการหาเงินอุดหนุนงานการศึกษา และวิธีการที่จะให้ฝ่ายต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาการศึกษาประชาบาลให้เจริญก้าวหน้า

๒๐. สุวรรณปัญญา

บทละครเรื่องนี้แต่งขึ้นสำหรับกองเผยแพร่การศึกษาส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันที่ ๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๘๖

เนื้อเรื่องย่อ ผู้ใหญ่ในวงการศึกษาท่านหนึ่งนั่งรถผ่านหมู่บ้านแห่งหนึ่งในชนบท บังเอิญรถเสียจึงหยุดรถแก้ไข ท่านผู้ใหญ่ได้พบกับสุวรรณและชาวบ้าน จากการสนทนากันทำให้ท่านผู้ใหญ่ทราบถึงความต้องการของชาวบ้านว่าต้องการให้รัฐบาลสร้างโรงเรียนขึ้นในหมู่บ้าน ไม่ใช่ในตัวจังหวัด เพื่อพ่อแม่จะได้มีโอกาสอบรมสั่งสอนลูกหลานได้ด้วย ท่านผู้ใหญ่จึงได้ตกลงใจสร้างโรงเรียนมัธยมสามัญในหมู่บ้านแทนความคิดเดิมที่จะให้สร้างในตัวจังหวัด

๒๑. หัวใจทอง

เรื่องหัวใจทองเป็นบทละครพูดองค์เดียว แต่งขึ้นเพื่อใช้แสดงเนื่องในงานฉลองอายุ ๖๐ ปีของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๕ ซึ่งหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นปลัดกระทรวงศึกษาธิการอยู่ขณะนั้น จึงมีหน้าที่เตรียมงานฉลอง และได้รับการขอร้องให้แต่งบทละครขึ้น

เนื้อเรื่องย่อ ปราณีลูกสาวของหลวงประติธธีร์จรราชกษัตริย์ราชอาณาเขตพสุธาภิรมย์ให้ขโมยโฉมโนคติดินของหลวงประติธธีร์จรราชเพื่อไปทำสัญญาสร้างตึกแถวแทนโรงเรียนที่ได้สร้างขึ้นบนที่ดินผืนนี้ ปราณีคิดช่วยเหลือมานพแต่ภายหลังกลับใจได้ มานพจึงใช้ปืนขู่และรื้อคันไถโฉมโนคติที่ดินเอง และได้คว้าหีบใบหนึ่งไปโดยคิดว่ามีโฉมโนคติที่ดินอยู่ในนั้น ปราณีเข้ายื่นโฉมโนคติที่ดินก่อนจะหนีไป เมื่อปราณีรู้ว่าในหีบใบนั้นไม่มีโฉมโนคติที่ดินอยู่จึงโง่ใจและเสียใจกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมกับขอโทษบิดาของตน ไม่มีใครรู้ว่าหลวงประติธธีร์จรราชได้ซ่อนโฉมโนคติที่ดินไว้ในหมอนขวานใบเก่า ๆ ที่หลวงประติธธีร์จรราชรักมากนั่นเอง

๒๒. หางว่าว

บทละครเรื่องหางว่าวส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา เมื่อวันที่ ๓ เมษายน พ.ศ.

๒๔๕๗

เนื้อเรื่องย่อ เด็กชายแดงและน้องสาวกำลังเล่นว่าวกันอยู่ น้องสาวทำหางว่าวขาด พอดีมีผู้
ชายคนหนึ่งเดินผ่านมาจึงช่วยต่อหางว่าวให้ โดยใช้กติกไม้ขีดผูกแทนหางว่าวที่ขาดไป จากนั้นมี
ตามิภรรยาคนหนึ่งตามมาทวงสายสร้อยโดยอ้างว่าถูกผู้ชายที่แก้ว่าวให้กระชากไป และค้นตัวผู้ชาย
คนนั้นแต่ไม่พบจึงเดินจากไป เด็กพลอยทำว่าวหลุดมือและว่าวไปตกตรงที่ตามิภรณานั่งอยู่ ตามิ
ภรรยาคนหนึ่งพบสายสร้อยในกติกไม้ขีด เมื่อเด็กทั้งสองรู้ความจริงว่าชายผู้นั้นเป็นคนร้ายจึงส่งเสียง
ให้ตำรวจที่อยู่แถวนั้นจับคนร้ายไป

๒๓. อันความกรุณาปรานี

หม่อมหลวงปิ่น มาตาคุด แต่งบทละครเรื่องอันความกรุณาปรานีให้โรงเรียนสตรีวิทยา
สำหรับจัดแสดงถวายสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในงานฉลองหอประชุมและอาคาร
เรียน เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๑๔

เนื้อเรื่องย่อ นักเรียนชื่อศานิตได้ทำเงินที่เก็บรวบรวมจากเพื่อน ๆ หายไป โดยเงินจำนวน
นี้จะนำไปใช้สำหรับการทัศนศึกษาที่จังหวัดสุรินทร์ พร้อมทั้งไปดูโรงเรียนที่สมเด็จพระศรีนคริน
ทราบรมราชชนนีทรงสร้าง และทรงนำชื่อสมาคมของโรงเรียนสตรีวิทยาไปใช้เป็นชื่อโรงเรียนด้วย
ครูปรานีเห็นว่าวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันสอบไล่ของนักเรียนจึงช่วยเหลือศานิตเพราะไม่อยากให้ศานิต
กังวลใจและเพื่อเป็นการยุติความวุ่นวายในโรงเรียน โดยครูปรานีบอกว่าหาเงินพบแล้วและคิดจะใช้
เงินของตนเองซึ่งเตรียมไว้สำหรับไปประเทศญี่ปุ่นแทน ภายหลังอาจารย์ใหญ่เป็นผู้พบเงินที่หายไป
เพราะศานิตลืมทิ้งไว้ที่ห้องอาจารย์ใหญ่จึงนำเงินคืนกลับไปให้ครูปรานี และชมเชยในความกรุณา
ปรานีที่ครูปรานีมีต่อศิษย์

๒๔. อาหรับราตรี

บทละครเรื่องนี้แต่งขึ้นสำหรับส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันที่ ๒๔ มกราคม

พ.ศ. ๒๔๕๗

เนื้อเรื่องย่อ หม่อมหลวงปิ่นเดินทางโดยเครื่องบินเพื่อจะไปประเทศฝรั่งเศส ระหว่างการเดินทางเครื่องบินเกิดขัดข้องจึงต้องลงจอดที่เกาะบาเรน และผู้โดยสารต้องพักที่เกาะบาเรน ๑ คืน เพื่อรอซ่อมเครื่อง ระหว่างที่หม่อมหลวงปิ่นและคณะเดินทางนั่งรถไปโรงแรมที่พัก ได้พบเห็นสภาพภูมิประเทศ และวิถีชีวิตของชาวเมืองบางส่วน เมื่อทุกคนกลับมาที่เครื่องบินลำเดิมในตอนรุ่งเช้าของอีกวัน ต่างสนทนากันถึงเหตุการณ์ที่ประสบในคืนที่ผ่านมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แนวคิดของบทละครร้อยแก้วของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

แนวเรื่อง	แนวคิดของเรื่อง
<p>๑. แนวการศึกษา</p> <p>๑.๑ ตามเกลอ</p> <p>๑.๒ ทั่วฉณปัญญา</p>	<p>- การศึกษาประชาชนควรได้รับความร่วมมือจาก ๓ สถาบัน ได้แก่ สถาบันประชาชน สถาบันข้าราชการ และสถาบันพระมหากษัตริย์</p> <p>- การขยายการศึกษาไปสู่พื้นที่ชนบทมีความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนกว่าในตัวเมือง</p>
<p>๒. แนวปัญหาใจหทัยคณิตศาสตร์</p> <p>๒.๑ เงินหาย</p> <p>๒.๒ เงินหายสามบาท</p> <p>๒.๓ ไฉไลไม่เจตिय</p> <p>๒.๔ ตามมากกว่าห้า</p>	<p>- การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ</p> <p>- มีแนวคิดเช่นเดียวกับเรื่องเงินหาย</p> <p>- การคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์จะต้องเลือกใช้วิธีการที่ถูกต้อง</p> <p>- การสอนคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กควรสอนให้เหมาะกับวัยและระดับสติปัญญาของเด็ก</p>
<p>๓. แนวตั้งตอนจริยธรรม</p> <p>๓.๑ ความเมตตาการุญต์ำจุนโลก</p> <p>๓.๒ เทพธิดาสาริต</p> <p>๓.๓ ประสพการณ์กลางมหาสมุทร</p> <p>๓.๔ พวงมาลัย</p> <p>๓.๕ ยังเป็นรอง</p> <p>๓.๖ หัวใจทอง</p> <p>๓.๗ อันความกรุณาปรานี</p>	<p>- การรักษาผู้ป่วยหากปราศจากเครื่องมือและสถานที่ที่ตีพร้อมอาจเสี่ยงกับความสำเริง</p> <p>- การเสียสละอิสรภาพของตนเองเพื่อความอยู่รอดและรักษาหน้าที่ของผู้อื่นเป็นการกระทำที่น่ายกย่อง</p> <p>- หากพบเห็นผู้ประสพภัยที่เสี่ยงต่อการรอดชีวิตควรให้การช่วยเหลือแม้จะต้องเสียสละผลประโยชน์อื่นๆ ก็ตาม</p> <p>- คนบางคนยอมเสียสละความอยู่รอดของตนเองเพื่อปกป้องบุคคลที่รักให้ก้าวเดินสู่เส้นทางแห่งความสำเริงได้ต่อไป</p> <p>- คนเราควรยอมรับความสามารถของคน ไม่อิจฉาผู้มีความสามารถเหนือกว่า และควรให้การสนับสนุน</p> <p>- ผู้ที่เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมถือได้ว่าเป็นผู้มีจิตใจบริสุทธิ์จริงคงาม</p> <p>- ครูควรช่วยเหลือและเสียสละเพื่อศิษย์เมื่อศิษย์ประสบปัญหาหรือทุกข์ยาก</p>

แนวเรื่อง	แนวคิดของเรื่อง
<p>๔. แนวการดำเนินชีวิต</p> <p>๔.๑ ข่าวดิ</p> <p>๔.๒ เมื่อรักจริง</p> <p>๔.๓ ต่อกแค้นแม่ปิ้ง</p> <p>๔.๔ ทางว่าว</p>	<p>- การเชื่อหมอลูกและยึดติดกับการพนันเสี่ยงโชคอาจทำให้ชีวิตไม่ประสบความสำเร็จ</p> <p>- เรามักเชื่อใจคนที่เรารัก แต่กับคนที่เราไม่ไว้ใจเราอาจมองข้ามเจตนาดีของผู้นั้นไปจนทำให้ดำเนินชีวิตผิดพลาด</p> <p>- การเชื่อและยึดติดกับคำทำนายอาจทำให้ดำเนินชีวิตผิดพลาด</p> <p>- การรับความช่วยเหลือจากคนแปลกหน้าอาจเป็นเหตุให้ทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องโดยไม่รู้ตัว</p>
<p>๕. แนวท่องเที่ยว</p> <p>๕.๑ กรุงรัตนโกสินทร์</p> <p>๕.๒ งานฉลอง ๒๕ ศตวรรษของพุทธศาสนาที่อินเดีย</p> <p>๕.๓ คินแดนของพระพุทธองค์</p> <p>๕.๔ เที่ยวกรุงเทพฯ</p> <p>๕.๕ ไปสวนลุมพินี</p> <p>๕.๖ ยาม่า</p> <p>๕.๗ อหรับราตรี</p>	<p>- สภาพบ้านเมืองของไทยเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตของคนในสังคม</p> <p>- นานาประเทศให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาซึ่งตั้งมั่นมานานถึง ๒๕๐๐ ปี รวมถึงถิ่นกำเนิดของพุทธศาสนา</p> <p>- นานาประเทศให้ความสำคัญกับคินแดนเกิดของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะช่วงเฉลิมฉลองในโอกาสที่พระพุทธศาสนาได้ก่อตั้งมานานถึง ๒๕๐๐ ปี</p> <p>- มีแนวคิดเช่นเดียวกับเรื่องกรุงรัตนโกสินทร์</p> <p>- สวนลุมพินีเป็นสถานที่ประดิษฐานของพระพุทธเจ้าจึงมีความสำคัญต่อพุทธศาสนิกชนทั่วไป</p> <p>- สภาพบ้านเมือง ภูมิประเทศ และวัฒนธรรมของประเทศโบฮีเวียมีลักษณะเฉพาะตัว และมียาม่าเป็นสัตว์ที่สำคัญต่อวิถีชีวิตของชาวเมือง</p> <p>- ภูมิประเทศและสภาพบ้านเมืองของเมืองอหรับมีลักษณะที่แสดงถึงวัฒนธรรมเฉพาะตัว</p>

ประวัติผู้เขียน

นางสาวจรูญ เวช เกิดวันพฤหัสบดีที่ ๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เหรียญทอง) สาขาวิชาภาษาไทย จากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๓๘ และเข้าศึกษาคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา ๒๕๔๐ เริ่มทำงานที่ศูนย์ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ จนถึงปัจจุบัน

สถาบันวิทย์บริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย